

**KAPITOLY,
KTERÉ MĚ
NEZABILY,
ALE ZMĚNILY**

Jan Fraštacký

Praha 2025

ISBN 978-80-11-07150-9

Poděkování

*Děkuji těm, co mě nikdy neposlali do háje,
i když jsem si o to párkrát řekl.*

*Děkuji těm, co mi půjčili, i když věděli,
že to bude s láskou, ale bez úroku.*

*A děkuji těm, co mě podrželi,
když jsem nevěděl, kam dál.*

Úvod

A předskokanem se stává? Já a kapitoly, které mě nezabily.

Myslím si, že když řeknu, že tenhle svět není skutečný, málokdo mi bude věřit. Ne proto, že by ho nezažili – ale možná proto, že ho ještě pořád potřebují prožít.

Každé ráno sedím ve stejném autobuse číslo 207. Držím se stejného madla, které přede mnou držely stovky jiných příběhů. Dívám se stejným směrem jako vždycky. Občas zahlédnu někoho bez jízdenky, jak se snaží utéct oknem před revizorem – a někdy se prostě jen usměju, protože se to tak má.

Ale v některých okamžicích... jsem se přestal smát. Všiml jsem si, že všechno kolem mě jsou jen kulisy.

Stěny, které se tváří jako domy plné vzpomínek – ne na minulost, ale na přítomnost.

Lidé, kteří se tváří jako lidé.

Stromy, které by měly růst výš, ale nedosáhnou ani metr.

Věci, co se tváří jako věci – ale jsou to jen obrazce něčeho, co nedává smysl.

A ten pocit, který tě má dovést někam daleko – ten taky nějak divně spí.

Od té doby se snažím jednoduše žít jinde. V tichu mezi řádky. V prázdných ulicích, kde nejsem úplně součástí jejich opakování.

Vlastně, ne proto, že bych chtěl utéct. Ale protože jsem nikdy nepřišel. Nepřišel na to kdo v určitých situacích jsem - jednodušeji řečeno nevěděl jsem, kam patřím.

Jsem jako člověk, co se narodil o sto let později. Nebo možná o sto let dřív. To už vlastně ani nezáleží. Jediné, co vím jistě, je, že jsem uvězněný v čase, který mi nepatří, v čase, který není můj domov. Všechno kolem mě se zdá být posunuté, jako bych byl cizinec ve světě, kde neznám pravidla hry.

Ráno se tu probouzí jinak než bych čekal. Lidé si toho nevšímají, nebo možná nechtějí – svět se každý den posouvá o nepatrný milimetr dál, tak nenápadně, že to snadno unikne pozornosti. Barvy jsou mdlé, ztratily na své

živosti a jiskře, jako by někdo stáhl jas z reality. Zvuky jsou ostřejší, pronikavější, ale zároveň vzdálené, jako echo něčeho, co už není zcela skutečné. A vzduch? Ten voní něčím podivným – napětím, nejistotou a tíhou, které nikdo nedokáže pojmenovat, ale všichni je cítí.

Ve chvílích, kdy tohle vše zaznamenám, mám pocit, že stojím na pomezí dvou světů – mezi tím, co bylo, a tím, co právě je. Jako kdyby čas kolem mě nebyl pevný, ale roztříštěný, rozmazaný, a já v něm hledal své místo, které stále uniká.

Jmenuju se Natan. A tenhle svět... tohle místo, kde se nacházím, jsem si přetvořil podle svého vlastního obrazu, podle pravidel, která jsem si sám dovolil vytvořit, pravidel, jež vznikla z mé touhy po svobodě a po životě, který není zatížený výčitkami, lží nebo tichými mezerami mezi slovy, kde nemusím předstírat, že jsem někdo jiný, než kým opravdu jsem. Vytvořil jsem si svůj vlastní prostor, své malé útočiště, kde mohu být skutečně takový, jaký bych si přál být milován, přijatý a pochopený, bez masek a bez strachu z odmítnutí.

Jméno Natan v hebrejštině znamená dar – dar, který se dává z lásky, bez očekávání a bez podmínek. A přiznávám, že jsem si dlouho nedovolil být tímto darem – ani pro sebe, ani pro lidi kolem sebe. Byl jsem příliš zaneprázdněný pochybnostmi a strachem, abych si připustil, že bych mohl být něco hodnotného, něco, co má smysl a co může někomu přinést světlo. Ale každý dar, i ten nejmenší, v sobě nese jiskru naděje, naděje, která nás učí růst, měnit se a najít smysl tam, kde se zdá, že žádný není. A ta moje jiskra, ten můj malý plamínek naděje, spočívá v tom, že se chci naučit chápat sám sebe, přijmout všechny své části – ty světlé i ty temné – a jednou snad dokonce se milovat tak, jak milovat umí ten, kdo nečeká dokonalost, ale lásku bez podmínek.

Lidé vstávají, oblékají se, dívají se na obrazovky s výrazem, že jim někdo slíbil odměnu, pokud to zvládnou bez výrazu. Já už nehraju. Nehraju hru, ve které se říká „jak se máš?“ a odpovídá se „dobře“.

Místo toho pozoruju svět jako kulisy, které si stavím po svém.

Dal bych nebi trochu víc modré, aby mě uklidnilo. Slunci bych přidal ještě víc žluté, trávě nasypal spoustu květů – a zvířátkům? Těm bych daroval nesmrtelnost.

Chtěl bych jim dát i nadřazenost... ale to by mě asi sežrali.

Změnil bych hlas kolemjdoucího na melodii, kterou znám jen ze sna.

A když bych potkal někoho, kdo mě vůbec nezajímá? Prostě ho vymažu.

Někdy si říkám, jestli už jsem se nezbláznil. Ale pak si vzpomenu, že být normální znamená cítit méně. A to já neumím. I přesto, že je to všechno tak

jednoduché – nebo někdy šíleně složité – se snažím pochopit smysl toho, proč je to tak.

Proč věci přicházejí a odcházejí bez varování? Proč lidi říkají věci, které nemyslí? A proč já pořád hledám něco, co možná neexistuje?

Možná je to právě ten smysl, co mi chybí. A tak si ho vytvářím.

Vlastní pravidla.

Vlastní svět.

Vlastní ticho, které nikdo nerozbije.

Ale někdy, když je noc až příliš tichá... se přistihnu, že i já bych chtěl, aby mi někdo řekl, že to všechno má význam.

Kapitola 1 – Ticho za hranicí

Na konci nejsme nikdy — jsme pouze na začátku.

Psal se rok 2014

Tahle kapitola je pro mě jedna z nejsilnějších částí mého příběhu.

Ne proto, že každé odloučení je dramatické, ale proto, že některá odloučení jsou jen tiché.

Tiché co občas šíleně bolí.

Neodjel jsem. Jen jsem se jednou nevrátil.

Vlastně jsem se mezitím párkrát vrátil, ale nikdy ne úplně.

Všichni říkali, že je to jen na chvíli — možná škola, možná práce, možná zkouška. Ale čas není chvíle. Čas je vzdálenost. A vzdálenost roste i tehdy, když stojíš na místě. Mezi tebou a těmi, co zůstali. Mezi tebou a tím, co bylo. Je to vzdálenost, která se nedá změřit metrem. Je to jako vzdálenost mezi Sluncem a Zemí — vypadá stálá, ale i tak se mění.

Když nad tím přemýšlím v hloubce svého srdce, byly to návraty, o kterých jsem od začátku věděl, že nebudou natrvalo. Jen takové dotečky mého domova. Pokusy zůstat, ale ještě větší pokusy odejít. Musel jsem opustit svoji komfortní zónu, protože něco se ve mně pořád hledalo. Hledalo smysl, možnosti, čerstvý vzduch.

I když jsem věděl, že moje cesta je dopředu předurčená, pokaždé ve mně žila naděje, že se něco změní. Že když spadnu, někdo mě podrží. Nebo aspoň nezmizí. Možná někdo. Možná něco.

Proto bylo na mně, abych se rozhodl, jakou cestou chci jít.

A protože bych to nebyl já, kdybych si nevybral tu těžší, sáhl jsem po cestě poznávání sebe sama. Po cestě, kde si člověk musí zabalit do batůžku svačinu, něco dobrého na pití, oblíbenou knihu – a pak prostě vyrazit. Sám. Do světa.

Měl jsem pár možností, dřív než jsem se rozhodl to zkusit úplně sám, ale všechny jsem odmítl. Ne protože bych byl tvrdohlavý. Ale protože jsem chtěl

být samostatný. Chtěl jsem ukázat rodině, že na to mám. Nechtěl jsem být „to dítě pochybností“. Chtěl jsem být dítě odhodlání. To, které se nezastaví jen proto, že cesta je kopcovitá.

Vybral jsem si Prahu.

Praha byla můj sen už od začátku. Čeština mi nepřípadala těžká, a tak nějak jsem věřil, že mi budou lidé rozumět. A to jsem chtěl ze všeho nejvíc — zapadnout. Nevyčnívat. Nebýt jiný. Jen se stát, součástí něčeho nového a většího.

Prahu jsem si zamiloval hned od začátku.

Případala mi obrovská. Šíleně velká. Jsem kluk z vesnice – tam, kde jsou sousedi jen pár metrů od sebe, kde se všechno dá obejít za chvíli. Zná každou cestu, každý strom, každý výmol na silnici. Všechno je tam jasné, známé, předvídatelné.

A pak přišla Praha.

Město, které nikdy nespí. Všude tolik lidí, že jsem z toho měl chvílemi pocit, že se dusím – a stejně jsem chtěl víc. Chtěl jsem vidět, kam ti lidé jdou. Co dělají. Chtěl jsem vědět, jaké to je, být jedním z nich. Být součástí toho proudu.

My máme jeden kostel. Praha jich má desítky. My jednu věžičku, Praha stovky věží, co se tyčí nad střechami jako strážci času. Tohle město má paměť. Má vrstvy. Každá ulice voní jinak. Jedna po cigaretách a kebabu, druhá po vlhkém kameni a dešti. A některé voní vzpomínkami lidí, které jsem nikdy nepoznal, ale jako bych je slyšel šeptat mezi domy.

Ze začátku jsem byl ztracený. Metro jsem nepochopil. Pořád jsem bloudil. Někdy jsem se prostě svezl pár stanic jen tak – bez cíle, abych si připadal, že někam patřím. Že jsem součástí toho šumu. A víš co? I když jsem seděl sám, mezi cizími lidmi, nikdy jsem si nepřípadal úplně osamělý. Praha mě neobjala, ale nechala mě být. A to bylo víc, než jsem čekal.

Ve dne působila přelidněně, hlučně, jako by si každá ulice hrála svou vlastní píseň. Ale v noci... v noci byla krásná. Tichá a majestátní. Jako stará paní, která zná všechny příběhy světa, ale nemá potřebu je vyprávět nahlas. Jen čeká, jestli se někdo zastaví a zaposlouchá.

Než jsem se vůbec do Prahy dostal, tak jsem ji miloval, jenom z vyprávění. Moje maminka ráda cestovala a v Praze měla nejlepší kamarádku. Často o ní mluvila, při našich tichých večerech doma, a já to hlta. Každé slovo, každý úsměv, každou vzpomínku. Už tehdy mě začala lákat i čeština.

Možná právě proto jsem se nakonec rozhodl psát svou knížku v cizím jazyce. Ne proto, že by slovenština nebyla krásná. Ale v češtině jsem dokázal vyjádřit něco, co jsem do té doby ani neznal. Byla pro mě novým jazykem duše, takovým, který mě pustil dál, než jsem si myslel, kam až dokážu dojít.